

Madame de Sade hakt er stevig in

door LOEK VAN VOORST

APELDOORN - Madame de Sade van Yukio Mishima door Toneelgroep Amsterdam. Spel: Barry Atsma, Hugo Koolschijn, Alwin Pulinckx, Leon Voorberg, Eelco Smits, Marieke Heebink. Regie: Krzysztof Warlikowski. Gezien: 11/3 Orpheus.

Vijf mannen zitten bij het betreden van de zaal voor het podium voor spiegels. Ze maken toilet voor hun rollen in Madame de Sade. Maken deel uit van het publiek voor ze het podium betreden. Een getint meisje stoft de leuning in de zaal: Charlotte, dienstmeisje, vertegenwoordiger van het volk. Enig overgebleven vrouw in dit oorspronkelijk voor zes vrouwen geschreven stuk van de Japanner Yukio Mishima.

Spiegels speelden een belangrijke rol in het leven van de door zelfdoding overleden auteur. Zo ook in de regie-opvatting van de Poolse regisseur Krzysztof Warlikowski. Als de acteurs klaar zijn met hun pruiken en gezichtschmink monsterezen ze hun gezicht. Reflecteert het beeld jezelf, een leugen, pose, een masker?

Op het podium daalt een glaswand neer. De wand spiegelt de bloedige, decadente taferelen, toont kijkjes op wat zich erachter afspeelt, speelt een spel met de gebeurtenissen voor de wand. Soms gaat de persoon voor de wand op in zijn spiegelbeeld en de bewegingen van een

persoon achter de wand. Fantasie en werkelijkheid vloeien ineen. Warlikowski heeft samen met de Poolse scenografe Malgorzata Szczesniak een fantasierijke, indringende beeldende omgeving geschapen voor het stuk. Warlikowski maakt zijn opvatting helder: in ieder mens zit een beest. Het stuk staat bol van de decadentie en beschrijvingen van afschrikwekkende erotische uitspattingen. De vormgeving maakt de voorstelling aangrijpend mooi. De met lammerenbloed overspoelde gravin Saint-Fond staat spiernaakt front zaal haar ervaring als offertafel bij een dis van De Sade te verhalen. Een afstotend, maar prachtig verstillend beeld. De vijf acteurs spelen de vrouwen. Ze laten hun feminiene kanten zien, terwijl ze man blijven. Elke vrouw in het stuk is slachtoffer van De Sade, maar ook van de opvoeding, die een uitvloeisel is van de cultuur en het milieu waarin ieder is opgegroeid. Madame de Sade zegeviert over het beeld wat de omgeving van haar heeft als 'slachtoffer' van de markies. Haar opstand leidt tot zelfstandigheid inclusief de erkenning van het feit dat sadisme iets toegevoegd heeft aan haar leven. Toneelgroep Amsterdam zet een sublieme cast neer, die ingetogen spelend geweldig vorm geeft aan de dromen van Mishima en Warlikowski. Het geringe aantal toneelliefhebbers in de zaal krijgt heel wat voor de kiezen.